

M A T E M A T I K A

Fond časova

Predavanja: **75**

Vježbe: **75**

1) Cilj izučavanja predmeta

Cilj izučavanja predmeta je da se studenti upoznaju sa osnovnim matematičkim pojmovima (teorije skupova, nizovima, funkcijama, izvodima, integralima, diferencijalnim jednačinama, vektorskim prostorom, elementima finansijske matematike) i mogućnostima primjene matematičkih rješenja u ekonomskim problemima.

2) Sadržaj predmeta

Osnovni pojmovi teorije skupova. Skupovi brojeva. Funkcija jedne realne promjenljive. Beskonačni nizovi i redovi. Granična vrijednost i neprekidnost funkcije. Izvod i diferencijal funkcije. Integralni račun. Funkcije sa dvije nezavisno promjenljive. Diferencijalne jednačine. Elementi linearne algebre. Elementi finansijske matematike.

3) Obavezna literatura

Chiang A., Osnovne metode matematičke ekonomije (3. izdanje), MATE, Zagreb, 1994.
Drljević H., Zbirka zadataka iz predmeta Matematika, Ekonomski fakultet (Univerzitet "Džemal Bijedić"), Mostar, 1999.

SAVREMENI TEHNOLOŠKI SISTEMI

Fond časova

Predavanja: **45**

Vježbe: **30**

1) Cilj izučavanja predmeta

Osnovni cilj izučavanja predmeta je da se studenti upoznaju sa najvažnijim tokovima i rezultatima savremenog tehnološkog progresa i njegovim uticajem na ekonomske procese i razvoj.

2) Sadržaj predmeta

Uvod. Osnovne karakteristike savremenog ekonomskog razvoja. Tehničko-tehnološki progres i ekonomski razvoj. Definicije pojmova i kategorija. Etape tehničkog napretka. Karakteristike savremene naučno-tehnološke revolucije. Primjena razvojnog modela zasnovanog na koncepciji intezivnog ekonomskog razvoja. Razvoj nauke i povezivanje nauke i procesa reprodukcije. Promjene na području obrazovanja. Promjene u privrednoj strukturi. Osnovni aspekti promjena u razvoju proizvodnih snaga u eri naučno-tehnološke revolucije. Proces stvaranja i primjene tehničko-tehnološkog napretka. Izvori tehničkog napretka u savremnom svijetu. Monopolizacija izvora tehničkog progresa. Oblici transfera tehnologije. Negativne posljedice tehnološkog progresa – ekološki problemi. Privredni razvoj u uslovima tehnološke zavisnosti (izbor tehnologije, adaptacija transferisane tehnologije). Perspektive razvoja.

3) Obavezna literatura

Vranjican S., Tehnološka zavisnost i privredni razvoj, Narodne novine, Zagreb, 1989.

Filipović M., Nove tehnologije i sirovinske grane proizvodnje, Beograd, 1989.

EKONOMIKA PREDUZEĆA

Fond časova
Predavanja: **60**
Vježbe: **60**

1) Cilj izučavanja predmeta

Cilj izučavanja ovog predmeta je da se studenti upoznaju s preduzećem kao osnovnom ćelijom prevrede, sa vođenjem poslovne politike preduzeća i sa svim onim što je karakteristično za preduzetnika i preduzetništvo, te sa sistemom odlučivanja i informisanja na nivou preduzeća. Cilj je, također upoznati studente s pretvorbom preduzeća u BIH čiji će oni danas-sutra biti sudionici.

2) Sadržaj predmeta

Pojmovno definisanje preduzeća kao predmeta izučavanja u okviru ekonomike preduzeća. Ekonomika kao nauka o privrednim preduzećima: osnovni stavovi, stavovi o faktorima proizvodnje, stavovi o faktorima odlučivanja, stavovi o upravljanju preduzećem. Procesi ekonomike preduzeća: a) ekonomski procesi, i b) procesi finansiranja. Subjekti ekonomike preduzeća. Metode u ekonomici preduzeća. Historijat razvoja ekonomike preduzeća. Preduzeće: osnivanje, registracija, poslovno udruživanje, životni ciklus. Historijat razvoja preduzeća u BIH. Vlasnička pretvorba preduzeća u BIH. Preduzetnik i preduzetništvo. Sredstva preduzeća. Ekonomika elemenata radnog procesa. Troškovi. Poslovni rezultati. Ekonomski uspjeh poslovanja i njegova mjerila. Poslovna politika preduzeća. Ekonomika investicija.

3) Obavezna literatura

Marković M., Ekonomika preduzeća, Kemiografija, Sarajevo, 1999.
Marković M., Ekonomika preduzeća – priručnik, Univerzitetska knjiga, Mostar, 1999.

INFORMATIKA

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **75**

1) Cilj izučavanja predmeta

Izučavanjem predmeta studenti moraju da se osposobe za samostalno i kvalitetno korištenje kompjutera kao budućeg osnovnog sredstva za izvršavanje svojih radnih poslova i zadataka. Studenti moraju da u potpunosti ovladaju postojećim softverskim aplikacijama koje su neophodne za posao diplomiranog ekonomiste.

2) Sadržaj predmeta

Nastanak i razvoj informatike kao nauke. Informacija – osnovni fenomen informacijskih nauka. Informacijsko društvo. Informacijski sistemi. Arhitektura i organizacija kompjutera kao sistema. Hardver i softver kompjutera. Galerija Microsoftovih softvera. Matematičke osnove kompjutera. Korištenje kompjutera. Proces programiranja. Osnovni koncepti organizacije podataka. Sekvencijalna organizacija podataka. Indeks-sekvencijalna organizacija podataka. Jednostruko i dvostruko spregnuta organizacija podataka. Rastuća organizacija podataka. Osnovni koncepti baza podataka. Ciljevi projektovanja baza podataka. Različiti pristupi projektovanju baza podataka. Analiza informacionih sistema (IS). Projektovanje informacionih sistema. Windows (rad u mrežama Microsofta i NetWare, rad u drugim mrežama, multimedija, podrška aplikacijama, pristup Internetu). DOS 6.2. Windows 95 (instaliranje; početni meni; meniji – file, edit, view, go, favorites, tools, help; control panel; alati za rad sa diskom). WINDOWS 98 (instalacija, novine). MS Word (trake sa alatima; operacije sa datotekama; radovi sa tekstom; određivanje margina, veličine lista i papira; ispis dokumenata). MS Excel (rad sa datotekama, izbor ćelija, unos podataka, veze među podacima i formule, grafovi, ispis dokumenata, podešavanje oblika stranica). Internet (hardver za internet; TCP/IP; WORLD WIDE WEB; e-mail; instalacija, startanje i prozor Internet Explorera; korištenje trake s alatima; pretraživanje Weba; Outlook Express 5.0; slanje pošte, prijem pošte, odgovaranje na pristiglu poštu; podešavanje opcija).

3) Obavezna literatura

Tenić A., Šehanović J., Kozić M., Informatička teorija i praksa, Ekonomski fakultet Mostar i Fakultet za ekonomiju i turizam Pula, 2001.

Tenić A., Kozić M., Poslovna informatika, Ekonomski fakultet, Mostar, 2000.

STATISTIKA

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **60**

1) Cilj izučavanja predmeta

Cilj izučavanja predmeta je da studenti nauče osnovnu ulogu koju ima statistika u privrednom razvoju jedne zemlje. Cilj je, prije svega, da se studenti upoznaju sa razvojem statistike i njene primjene u ekonomskoj nauci, kao i sa praktičnom upotrebom statističkih modela pri analizi određenih ekonomskih pojava.

2) Sadržaj predmeta

Uvod. Pojam i zadatak statistike. Osnovni statistički pojmovi. Statističko istraživanje. Statističke serije i tabele. Uloga računara u statistici. Statistička analiza na bazi potpunog posmatranja. Analiza jedne pojave. Analiza odnosa više pojava (korelacija i regresija). Kombinatorika i vjerovatnoća. Statistička analiza na bazi nepotpunog posmatranja. Osnovni skup i uzorak. Sistem statističkih publikacija u BIH i u međunarodnim organizacijama.

3) Obavezna literatura

Zolić H., Statistika (skripta), FPN i FKN, Sarajevo, 1998.

Blažić M., Opšta statistika, Savremena administracija, Beograd, 1986.

SOCIOLOGIJA

Fond časova
Predavanja: **60**
Vježbe: **0**

1) Cilj izučavanja predmeta

Ciljevi i zadaci nastave iz sociologije su da studenti steknu osnovna znanja o čovjeku i društvu, o institucijama i organizacijama, o pokretima i snagama koje nose društvene procese, društvenim grupama, te društvenim vrijednostima, kulturom, običajima, tradicijom, etikom i moralom kao oblicima svijesti, ali i temeljnim vrijednostima na kojima počiva institucionalni sistem, pravne norme, poredak i sistem vlasti.

2) Sadržaj predmeta

Postanak i razvoj sociologije kao posebne nauke, njen značaj i porijeklo u filozofiji. Predmet i sadržaj sociologije, te njeni glavni predstavnici i teorijski pravci. Metode i tehnike istraživanja u sociologiji. Pregled savremenih socioloških teorija i njihovo značenje. Sociologija Comteove i Weberove tradicije i pozitivizma. Društvo, društvene pojave, procesi i odnosi. Historijski tok i dinamika društvenog razvoja. Opći pristup državi i društvu. Idealističke, teološke i ugovorne teorije o nastanku države. Tipovi i oblici državne vlasti. Moć i vlast u društvu. Demokratija i društvo. Povijest demokratije. Izvorna i predstavnička demokratija. Izbori - osnova legitimiranja vlasti. Društvo, društvene suprotnosti, društvene grupe, organizacije i institucije. Pleme, narod, nacija, Neka teorijska stajališta o određenju nacije. Porodica, opći pogled na prirodu i funkcije porodice. Teorijske koncepcije o porodici. Tipovi porodice u Bosni i Hercegovini. Inokosna ili industrijska porodica. Pravo na izbor i rastavu braka. Žena i društvo. Klase, kaste, staleži. Političke stranke, interesne političke grupe i profesionalna udruženja. Društva u tranziciji. Historijski razvoj. Prvobitna društva. Industrijska društva. Civilna društva. Post-moderna ili post-industrijska društva. Evropska unija. Društveni pokreti i društveni sukobi. Oblici društvenih sukoba. Rat kao najteži oblik društvenog sukoba. Religija i društvo. Tipovi i funkcije religije. Proces sekularizacije. Problemi prostora. Plansko-urbani i ekološki problemi stanovanja. Problemi rada, zaposlenost i siromaštvo.

3) Obavezna literatura

Fočo S., Sociologija, Svjetlost, Sarajevo, 1999.
Haraimbos M., Heald R., Uvod u sociologiju, Globus, Zagreb, 1994.

TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ

Fond časova

Predavanja: **15**

Vježbe: **45**

1) Cilj izučavanja predmeta

Cilj izučavanja predmeta je da razvije i nametne studentima sposobnost usvajanja sportsko-motoričkih znanja.

2) Sadržaj predmeta

Upućivanje studenata u sadržaje samovježbanja i samokontrole. Izbor sadržaja, metoda i načina rada na tjelesnom razvoju i razvoju tjelesnih sposobnosti; svrstavanje u homogene grupe prema stupnju usvojenosti znanja i osnovne sportske pripreme. Teorijska priprema. Snaga i metode treniranja; brzina, aerobna izdržljivost; ishrana i energetska potrošnja. Program sportske pripreme i dopunskih aktivnosti. Sadržaj odbrambenog značaja; dopunske aktivnosti i druge aktivnosti; sportska priprema za natjecanje. Snimanje stanja tjelesnog razvoja, sposobnosti i usmjerenosti sportsko-motoričkih znanja. Vrednovanje i ocjenjivanje. Testiranje tjelesnih sposobnosti (test 1, 2, 3, 4; test 5, 6, 7, 8; test 9, 10, 11, 12). Teorijske i praktične upute za samostalne aktivnosti studenata. Upute i preporuke za buduće tjelesne aktivnosti i aktivno bavljenje sportom i sportskom rekreacijom. Praćenje i vrednovanje sportskih aktivnosti studenata. Praćenje tjelesnog razvoja, sposobnosti i usvojenosti sportskih navika, znanja i aktivnosti studenata vrši se na osnovu donošenja obrazaca tjelesnog i zdravstvenog odgoja. Inicijalno stanje na početku školske godine studija i završni pokazatelji na kraju drugog semestra predstavljaju osnovu za programiranje rada u tjelesnom i zdravstvenom odgoju koji polazi od stanja potreba svakog pojedinca. Informacije o ostvarenim rezultatima između dva stanja (dvije provjere) su dominantni pokazatelj razvoja i napretka u sistemu procjenjivanja i vrednovanja rezultata rada studenata. Angažovanje studenata na realizaciji individualnih sadržaja u sklopu samostalnog rada je posebna vrijednost koja se iskazuje u konačnom procjenjivanju rezultata. Karton tjelesnog i zdravstvenog odgoja, "Metodologijske osnove" i "Kriterijske tablice" su instrumenti praćenja i vrednovanja rezultata rada studenata.

3) Obavezna literatura

Smajić M., Osnovi tjelesnog odgoja, Svjetlost - Fojnica, Sarajevo, 2000.

NAUKA O ODBRANI

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **0**

1) Cilj izučavanja predmeta

Cilj izučavanja predmeta je da studenti fakulteta, akademija i viših škola usvoje znanja o savremenim kretanjima u oblasti odbrane, da mogu preventivno djelovati, prepoznavajući procese u modernom društvu, te se uključiti u sistem zaštite i samozaštite kako pojedinaca, tako naroda i BiH kao države uvažavajući zakonitosti naučnih dostignuća i izgrađujući svoje stavove o filozofiji odbrane.

2) Sadržaj predmeta

Uvod u predmet. Etika i odbrana. Odbrana i demokratsko društvo. Međunarodno ratno pravo. Sila u međunarodnim odnosima. Savremeni koncept odbrane. Ugrožavanje BiH kroz historiju. Geografske i geostrategijske odlike BiH. Civilna zaštita. Ekologija i odbrana.

3) Obavezna literatura

Pelidija E., Sofradžija A., Trnka K., Zgodić E., Nauka o odbrani, Univerzitet u Sarajevu, Fakultet političkih nauka, Sarajevo, 1999.

OSNOVI RAČUNOVODSTVA

Fond časova
Predavanja: **60**
Vježbe: **60**

1) Cilj izučavanja predmeta

Upoznavanje sa metodologijom, načelima, principima i standardima računovodstva.

2) Sadržaj predmeta

Pojam i uloga računovodstva u savremenim uslovima. Klasifikacija računovodstva. Knjigovodstvo kao sistem. Historijski razvoj knjigovodstva. Sistemi knjigovodstva. Knjigovodstvo, kameralno knjigovodstvo, konstantno knjigovodstvo, dvojno knjigovodstvo. Računovodstvena načela i računovodstveni standardi. Sredstva i izvori sredstava. Dokumentacija u knjigovodstvu. Bilans. Pojam i vrste bilansa. Sadržaj bilansa i principi kojih se treba pridržavati pri unošenju bilansnih pozicija. Poslovni događaji i njihovi uticaj na bilans. Četiri grupe poslovnih događaja koji dijele sredstva i izvore sredstava. Rashodi i prihodi i njihov uticaj na bilans. Knjigovodstveni računi (konta). Forma, sadržaj, principi, klasifikacija. Poslovne sistemske knjigovodstvene evidencije. Hronološka evidencija. Metode knjigovodstva. Greške u knjigovodstvu. Blagajničko knjigovodstvo. Žiro-račun i prelazni žiro-račun. Instrumenti objezbeđenja plaćanja. Knjigovodstvo stalnih sredstava: pribavljanje, trošenje i otuđivanje; vremenska i funkcionalna amortizacija, investiciono održavanje i rekonstrukcija. Knjigovodstveno obuhvatanje zaliha sirovina i materijala u magacinskom, materijalnom knjigovodstvu. Evidencija zaliha po planskim i stvarnim nabavnim cijenama. Knjigovodstveno obuhvatanje sitnog inventara. Knjigovodstveno obuhvatanje troškova. Homogenost i integralnost troškova. Prirodna mjesta nastajanja i nosioci troškova. Sistemi obračuna troškova. Metode obračuna troškova. Zalihe gotovih proizvoda i robe. Zaključni list i zaključno knjiženje. Prihodi i rashodi. Homogenost i integralnost prihoda i rashoda. Finansijski rezultati. Jednoobrazno knjigovodstvo i kontni plan.

3) Obavezna literatura

Klobučar J., Računovodstvo, FEB, Sarajevo, 1998.
Dizdarević S., Brkan-Nožić A., Osnove računovodstva - zbirka zadataka, Univerzitet "Džemal Bijedić", Mostar, 1998.

EKONOMIKA NARODNE PRIVREDE

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **30**

1) Cilj izučavanja predmeta

Cilj predmeta je da studenti nauče temeljne makroekonomske kategorije i procese savremene tržišne ekonomije što bi trebalo da im olakša studij ostalih ekonomskih predmeta.

2) Sadržaj predmeta

Uvod. Osnovni pojmovi iz makroekonomije. Agregatna ponuda i potražnja - krivulja agregatne ponude i potražnje. Mjerenje nacionalnog proizvoda i dohotka. Potrošnja i štednja. Funkcija potrošnje. Granična sklonost potrošnji. Investicije - pojam, vrste, motivi investiranja. Krivulja potražnje za investicijama. O teoriji agragatne tražnje. Teorija akceleracije. Determinante agragatne ponude i potražnje. Model multiplikatora. Fiskalna politika u modelu multiplikatora. Determinacija proizvodnje u otvorenim privredama. Poslovni ciklusi. Savremena teorija inflacije. Nezaposlenost. Dileme antiinfalcione politike. Ekonomska teorija i koncepcija ekonomske politike. Osnovni elementi ekonomske politike. Ekonomika zemalja u razvoju. Analiza privrede BiH (stanovništvo, prirodni resursi, dostignuti nivo razvijenosti, ekonomska politika i pravci - mogućnosti budućeg razvoja).

3) Obavezna literatura

Samuelson P., Nordhaus W., Ekonomija (14. izdanje), MATE, Zagreb, 1992.

Bogdanović A., Sharma S., Narodno bogatstvo, Zagreb, 1995.

Begić K., Ekonomska politika, Univerzitetska knjiga, Sarajevo, 1998.

FINANSIJSKA I AKTUARSKA MATEMATIKA

Fond časova

Predavanja: **30**

Vježbe: **30**

1) Cilj izučavanja predmeta

Izučavanje finansijske i aktuarske matematike predstavlja veoma važan segment u novijim privrednim kretanjima koja u velikoj mjeri zavise od sistema kreditiranja uopšte. Zbog toga, izučavanje ovog predmeta ima konkretan zadatak, a to je edukacija studenata. Da bi se to postiglo moraju se obraditi sljedeća tematska područja: a) kvantitativni pristup obračuna proste i složene kamate, b) obračun kamate kod pojedinačnih i periodičnih uloga, c) pojam i vrste amortizacije zajma, d) konverzija zajma, e) osnove aktuarske matematike, f) vrste životnog osiguranja.

2) Sadržaj predmeta

Osnovni pojmovi obračuna prostih kamata i njihova primjena kod obračuna mjenica potrošačkih kredita. Osnovni pojmovi obračuna složenih kamata: dekurzivno ukamaćenje, ekvivalentnost u finansijskoj matematici, pojedinačni ulozi. Kvantitativno obuhvatanje pojedinačnih uloga. Izračunavanje elemenata računa periodičnih uplata - jednaki i promjenjivi ulozi. Izračunavanje elemenata računa rente - jednake i promjenljive rente. Modeli amortizacije zajma s primarno datim otplatama. Modeli amortizacije zajma s primarno datim anuitetima. Osnovni pojmovi zajmova podijeljenih na obveznice. Amortizacija zajma koji se isplaćuje s ažijom i disažijom. Lutrijski zajmovi. Konverzija zajma. Osnovni pojmovi aktuarske matematike. Primjena računa vjerovatnoće na ljudski život. Lične rente (osiguranje lične rente, privremene rente, rente za kraće periode). Osiguranje za slučaj smrti (doživotno osiguranje, eksperimentalno osiguranje). Osiguranje za dvije osobe (osiguranje glavnice, osigruanje rente).

3) Obavezna literatura

Dacić R., Matematika u poslovnoj praksi, Sarajevo, 2000.

Trklja B., Finansijska matematika, Sarajevo, 1988.

TEORIJA TRŽIŠTA I CIJENA

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **60**

1) Cilj izučavanja predmeta

Cilj izučavanja predmeta je da studenti na osnovu stečenih znanja iz ekonomskih disciplina koje su prethodno proučavali potpunije upoznaju temeljne pojave, zakonitosti i procese u oblasti mikroekonomije.

2) Sadržaj predmeta

Teorija tržišta kao naučna disciplina. Društvena reprodukcija. Tržišni i netržišni regulatori reprodukcije. Pojam i uloga tržišta. Tipologija tržišta. Metodologija i struktura tržišta. Tržišni faktori. Teorija potreba. Teorija cijena. Faktori i struktura cijena. Relativni odnosi među cijenama. Vrste cijena. Politika cijena. Teorija vrijednosti. Objektivna teorija cijena. Teorija normalne cijene. Neoklasična teorija. Monetarizam. Kejnezijanizam. Neoliberalizam.

3) Obavezna literatura

Baban Lj., Ekonomija tržišta, Školska knjiga, Zagreb, 1989.

EKONOMSKI INFORMACIONI SISTEMI

Fond časova

Predavanja: **30**

Vježbe: **30**

1) Cilj izučavanja predmeta

Izučavanjem ovog predmeta studenti treba da se upoznaju sa primjenom i dostignućima informatike i kompjutera u poslovanju i ekonomiji uopće.

2) Sadržaj predmeta

Osnove sistemskog pristupa preduzeću i proizvodnji kao podsistemu preduzeća. Trendovi automatizacije i informatizacije proizvodnje. Kompjuterski integrisana proizvodnja (CIM). Sistem planiranja i upravljanja proizvodnjom. Kompjuterski podržano projektovanje (CAD). Kompjuterski podržano tehnološko planiranje proizvodnje (CAP). Kompjuterski podržano izvršenje proizvodnje (CAM). Kompjuterski podržano osiguranje kvaliteta (CAQ). Kompjuterski podržano uredsko poslovanje (CAO). Izgradnja savremenih CIM sistema. Obračun, statistika i analiza proizvodnje. ACCESS. Računovodstveni IS (RINIS). Finansijski IS (FINIS).

3) Obavezna literatura

Tenić A., Šehanović J., Ekonomski informacioni sistemi, Ekonomski fakultet, Mostar, 2001.

MONETARNE FINANSIJE

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **60**

1) Cilj izučavanja predmeta

Izučavanjem predmeta studenti trebaju da se osposobe za razumijevanje sljedećih tematskih područja: a) osnovni koncepti novca i monetarne teorije; b) monetarni aspekt privredne (ne)ravnoteže; c) finansijske institucije i tržišta; d) međunarodni aspekti novca; e) mehanizam emisije novca; f) monetarna politika.

2) Sadržaj predmeta

- Fenomenologija novca (nastanak, pojam i vrste novca; savremeni novac; ekonomski značaj novca)
- Monetarne teorije (novčani metalizam i nominalizam; kvantitativna teorija novca; dohodna teorija novca; teorija inflatornog jaza; psihološka teorija novca; monetarizam vs. kejnzijizam)
- Osnovni koncepti monetarne (ne)ravnoteže (klasične i savremene koncepcije; inflacija i dezinflacija; deflacija i reflacija)
- Stagflaciona neravnoteža (pojam stagflacije; stagflacija tražnje; stagflacija troškova; strukturna stagflacija; uvozna stagflacija)
- Finansijska tržišta (pojam i tipologija finansijskih tržišta; tržište novca; tržište kapitala; determinacija kamatne stope; analiza cijena finansijskih aktiva; portfolio analiza)
- Finansijske institucije (banke vs. nebankarske fin. institucije; pojam i vrste banaka; bankarske transakcije; poslovna politika banke; nacionalni bankarski sistemi; vrste nebankarskih finansijskih institucija)
- Međunarodni aspekti novca (međunarodna plaćanja; devizni kursevi; devizno tržište; platni bilans; međunarodne finansijske institucije i tržišta; međunarodna likvidnost)
- Emisija novca i sistemi plaćanja (pojam novčanog sistema; novčani sistemi vezane vs. slobodne valute; depozitni multiplikator; monetarni multiplikator; ekonomski aspekti emisije novca; papirni vs. elektronski instrumenti plaćanja)
- Osnovni koncepti monetarne politike (pojam; indikatori; objekt; instrumenti; efikasnost)
- Potencijalni efekti monetarne politike (kratkoročna monetarna politika; ekspanzivna monetarna strategija; monetaristička strategija monetarnog rasta, targetirana monetarna politika; tranzitorna monetarna politika)

3) Obavezna literatura

Zaklan D., Teorija i politika novca, Ekonomski fakultet (Univerzitet "Džemal Bijedić"), Mostar, 1998.

ORGANIZACIJA PREDUZEĆA

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **30**

1) Cilj izučavanja predmeta

Izučavanjem predmeta studenti trebaju ovladati pojmovima, metodama i tehnikama: a) organizacije kolektiva, b) delegiranja radnih zadataka i kontrole izvršenja, c) motivacije i stimulisanja rada, d) modeliranja organizacione strukture, f) organizacijske kontrole i g) izrade poslovnog plana.

2) Sadržaj predmeta

- Organizacija: nauke ili vještina
- Razvoj organizacije
- Organizacijski zadaci i ciljevi
- Određenje organizacijske strukture
- Oblici organizacijske strukture (funkcionalna, matrična, projektna i kombinovana)
- Organizaciona dinamika-promjene
- Organizacioni sistemi stabilne ravnoteže
- Pojačavanje, povratna veza i složenost organizacijske strukture
- Neprekidna promjena i poslovno odlučivanje - KRIZA
- Istodobna praksa svakidašnjeg i nesvakidašnjeg upravljanja i organizovanja - HAOS
- Preuzimanje uloga u formalnoj hijerarhiji - STABILIZACIJA
- Preuzimanje uloga u neformalnoj mreži malih skupina
- Budućnost organizacije

3) Obavezna literatura

Buble M., Organizacija preduzeća, Veleučilište Split, Ekonomski fakultet, 1994.

Stacey R., Strateški menadžment i organizacijska dinamika, MATE, Zagreb, 1993.

ENGLISKI JEZIK ZA EKONOMISTE I

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **30**

1) Cilj izučavanja predmeta

Cilj izučavanja predmeta je: a) proširenje znanja iz gramatike; b) povećanje fonda riječi; c) slobodno usmeno i pismeno izražavanje; d) razumijevanje i čitanje kompleksnijih struktura; f) unapređenje svakodnevne konverzacije.

2) Sadržaj predmeta

Sadržaj predmeta obuhvata sljedeće methodske jedinice ("lekcije") iz obavezne literature:

- Daniel Mendoza
- By Heart
- One's Man Meat is Another Man's Poison
- A Skeleton in the Cupboard
- The Cutty Sark
- Wanted: A Large Biscuit Tin
- Nothing to Sell and Nothing to Buy
- A Pound too Dear
- Funny or Not
- A Lovable Eccentric
- A Lost Ship
- A Day to Remember
- A Happy Discovery
- Justice Was Done

3) Obavezna literatura

Alexander L., Developing Skills, Longman, 1980.

Grgić-Brehta, Engleska gramatika za svakog, Školska knjiga, Zagreb, 1995.

NJEMAČKI JEZIK ZA EKONOMISTE I

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **30**

1) Cilj izučavanja predmeta

Cilj izučavanja predmeta je: a) proširenje znanja iz gramatike; b) povećanje fonda riječi; c) slobodno usmeno i pismeno izražavanje; d) razumijevanje i čitanje kompleksnijih struktura; f) unapređenje svakodnevne konverzacije.

2) Sadržaj predmeta

Sadržaj predmeta obuhvata sljedeće metodske jedinice ("lekcije") iz obavezne literature:

- Die Liebe und die liebe Familie; Grammatik: Wortbildung, Präteritum, Propositionen,
- Medien; Buch, Press,...; Grammatik: Perfekt, Konjunktiv 1, Gensuregeln, Adjektive
- Krieg und Frieden; Grammatik: Futur I, Konjunktiv II, Adjektiv als Nomen, Verben mit Dativ
- Naturwissenschaft und Technik; Grammatik: trennbare und untrennbare Verben, Funktionsverbgefüge, Relativsätze.

3) Obavezna literatura

Schumann J., Mittelstufe Deutsch, Verlag für Deutsch, (2. izdanje), 1999.

Luscher R., Grundstufe Deutsch, Verlag für Deutsch, 1998.

FRANCUSKI JEZIK ZA EKONOMISTE I

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **30**

Cilj izučavanja predmeta

Cilj izučavanja predmeta je: a) proširenje znanja iz gramatike; b) povećanje fonda riječi; c) slobodno usmeno i pismeno izražavanje; d) razumijevanje i čitanje kompleksnijih struktura; f) unapređenje svakodnevne konverzacije.

Sadržaj predmeta

Sadržaj predmeta obuhvata sljedeće methodske jedinice:

- Les pays francophones et leurs économies
- Les banques et les sociétés commerciales françaises
- Les services : d'achat, de vente
- La comptabilité
- L'introduction à l'écriture des lettres commerciales

3) Obavezna literatura

Courtilion J., Salins D., Libre échange, Hatier – Didier, 1993.

PRIMJENJENO RAČUNOVODSTVO

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **60**

1) Cilj izučavanja predmeta

Upoznavanje sa suštinom i specifičnostima računovodstva industrijskih i trgovačkih preduzeća

2) Sadržaj predmeta

Jednoobrazno računovodstvo i kontni planovi (pojam i vrste). Stalna sredstva, upisani a neuplaćeni kapital (Nematerijalna stalna sredstva, materijalna stalna sredstva, dugoročna ulaganja, dugoročni krediti, ostala dugoročna potraživanja i dugoročna razgraničenja). Zalihe (Sirovine i materijal, rezervni dijelovi, sitan inventar, nedovršena proizvodnja, gotovi proizvodi i trgovačka roba). Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročna vremenska razgraničenja. Troškovi (troškovi materijala, energije, rezervnih dijelova, sitnog inventara, amortizacija, troškovi zaposlenih, usluga, finansiranja, obračunata rezervisanja za rizike i obaveze). Obračun troškova proizvodnje i učinaka (proizvoda i usluga), Sistemi obračuna troškova i kalkulacije cijene koštanja. Kapital i rezerve (Struktura kapitala, promjene na kapitalu, struktura rezervi, formiranje i korištenje računa kapitala i rezervi). Obaveze (vrste obaveza, nastanak, isknjižavanje, formiranje i likvidacija pasivnih vremenskih razgraničenja). Prihodi i rashodi (formiranje računa prihoda i rashoda i njihovo uključivanje u obračun finansijskog rezultata - razrada po svim grupama prihoda i rashoda). Finansijski rezultat (Dobitak i gubitak, obračun i raspodjela dobitka, načini pokrića gubitka, gubitak iznad visine kapitala, finansijski izvještaji - bilans stanja, bilans uspjeha, izvještaj o gotovinskim tokovima, promjene u kapitalu, računovodstvene politike i zabilješke uz finansijske izvještaje). Klasa procesnih računa - slobodna klasa (funkcija, formiranje i gašenje računa). Vanbilansna evidencija. Kodeks računovodstvenih načela i Računovodstveni standardi Federacije Bosne i Hercegovine (obrada svih računovodstvenih načela i računovodstvenih standarda koji se nalaze u primjeni u Federaciji Bosne i Hercegovine).

3) Obavezna literatura

Jahić M., Računovodstvo - primjena kontnog plana, Revicon, Sarajevo, 1999.

Kontni plan, Zavod za računovodstvo i reviziju Federacije Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 2000.

Priručnik za konverziju, Zavod za računovodstvo i reviziju Federacije Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 2000.

TEORIJA PRIVREDNOG RAZVOJA

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **45**

1) Cilj izučavanja predmeta

Izučavanje ovog predmeta ima za cilj da studentima pruži osnovna teoretska znanja o fenomenu ekonomskog razvoja, kao jednom od elemenata na kome bi privredni subjekti najvećim dijelom trebali zasnivati poslovnu politiku iznalazeći optimalne mogućnosti za vlastiti razvoj.

2) Sadržaj predmeta

Uvod u teoriju privrednog razvoja. Privredni razvoj i privredni rast. Ekonomska teorija i savremeni ekonomski razvoj. Ekonomski razvoj - svjetski problem. Ciljevi i pokazatelji razvoja. Mjerenje ekonomskog razvoja. Kvalitet ekonomskog razvoja. Osnovni instrumentarij razvojne ekonomije. Proizvodne mogućnosti društva. Upravljanje ekonomskim razvojem. Vremenski horizont odluka. Konceptija i strategija dugoročnog razvoja. Ekonomski razvoj i struktura privrede. Faktori ekonomskog razvoja. Stanovništvo. Prirodni resursi. Proizvodna sredstva i infrastruktura. Tehnološki potencijal. Međunarodni transfer tehnologije. Teorije razvoja - komparativna analiza. Cikličnost ekonomskog razvoja: pojam, forme i uzroci. Kejnzijanske teorije ciklusa. Neoklasične teorije ciklusa. Neokejnzijanske teorije ciklusa. Dugi ciklusi. Strategije ekonomskog razvoja. Politika vanjskih ekonomskih odnosa i ekonomski razvoj. Uticaj međunarodne razmjene na veličinu i strukturu GNP. Ekologija i razvoj. Suština ideje o održivom razvoju. Novo gledanje na odnos životna sredina - razvoj. Usklađeni privredni rast. Principi održivog razvoja. Sprječavanje uzroka. Promjena načina ponašanja. Promjena načina potrošnje. Održiva ekonomija. Paradigma novog razvoja. Globalizacija i decentralizacija razvoja. TNK i njihova globalna strategija. Konceptija održivog razvoja - novi razvoj - nova ekonomija.

3) Obavezna literatura

Cvetanović S., Teorija i politika privrednog razvoja, Niš, 1999.

JAVNE FINANSIJE

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **60**

1) Cilj izučavanja predmeta

Predmet treba da razjasni sljedeća temetska područja: a) osnovni koncepti javnih finansija; b) javni rashodi; c) fiskalni oblici javnih prihoda; d) nefiskalni oblici javnih prihoda; e) budžet; f) fiskalna politika; g) javne finansije u BIH.

2) Sadržaj predmeta

- Osnovni koncepti javnih finansija (predmet, determinante i funkcije javnih finansija; javne potrebe, javna dobra i usluge; međuzavisnost ekonomske razvijenosti i resursa za podmiranje javnih potreba)
- Javni rashodi (pojam; načela; vrste; rast; vidovi alokacije i distribucije; tendencija centralizacije; metode vrednovanja; efekti)
- Fiskalni oblici javnih prihoda (pojam i vrste javnih prihoda; fiskalni vs. nefiskalni prihodi; opšte karakteristike poreza; ciljevi i elementi oporezivanja; osnovni koncepti poreskog sistema, direktni vs. indirektni porezi; višestruko oporezivanje; evazija poreza; prevaljivanje poreza; principi i efekti oporezivanja; savremeni poreski sistemi; poreski sistemi u federalnim državama; doprinosi; takse; parafiskaliteti)
- Nefiskalni oblici javnih prihoda (pojam, vrste, efekti, tehnika i savremeni aspekti javnog kredita; prihodi od javne imovine; pokloni kao javni resurs)
- Budžet (pojam; principi; procedura)
- Fiskalna politika (uloga fiskalne politike u ekonomskoj politici; efekti fiskalne politike; fiskalna politika u modelima rasta; istorijski oblici fiskalne politike)
- Javne finansije u BIH (sistem javnih rashoda; sistem javnih prihoda; budžetska procedura)

3) Obavezna literatura

Musgrave R. & P., Javne finansije u teoriji i praksi (prevod), Institut za javne finansije, Zagreb, 1993 (izuzev glava: 3, 10, 11, 18-26 i 29).

MARKETING

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **60**

1) Cilj izučavanja predmeta

Cilj izučavanja predmeta je osposobljavanje studenata za razumijevanje sljedećih tematskih područja: a) istraživanje marketinga, b) istraživanje tržišta, c) marketinški miks, d) ponašanje potrošača, e) upravljanje marketingom.

2) Sadržaj predmeta

- Pojam i pojava tržišta (vrste tržišta, funkcije tržišta i segmentacija tržišta),
- Istraživanje potreba, potražnje i faktora koji djeluju na potražnju,
- Instrumenti marketinga (proizvod, cijena, promocija i distribucija),
- Izučavanje motiva potrošača, donošenje odluke o kupovini, modeli ponašanja potrošača,
- Organizacija marketinga, planiranje marketinških aktivnosti, kontrola i revizija marketinških aktivnosti.

3) Obavezna literatura

Krkić S., Marketing-teorija i primjena, Drugari, Sarajevo, 1989.

Marković M., Marketinško istraživanje ponašanja potrošača, Logos, Split, 1997.

POSLOVNO PRAVO

Fond časova

Predavanja: **75**

Vježbe: **0**

1) Cilj izučavanja predmeta

Izučavanjem ovog predmeta studenti trebaju da se osposobe za razumijevanje: a) osnovnih pojmova o pravu; b) teorijsko-pravnih pojmova; c) sistema prava i vrsta opštih i pojedinačnih pravnih akata; d) privrednih društava, statusnih oblika, institucionalizovanih oblika organizovanih tržišta kapitala i specifičnih oblika poslovnih subjekata.

2) Sadržaj predmeta

- Pojmovi države i prava. Pravna norma. Pravni odnos.
- Pojam pravnog sistema. Komparativni pregled pravnih sistema. Pojam pravnog akta. Podjela pravnih akata. Ustav. Zakonska, podzakonska i sudska akta. Opšta pravna akta. Pojedinačna pravna akta.
- Osnovi obligacionog prava. Vrste obligacija. Subjekti obligacionih odnosa.
- Društvo sa neograničenom solidarnom odgovornošću. Javno trgovačko društvo. Komanditno društvo (mješoviti ortakluk). Društvo sa ograničenom odgovornošću. Akcionarsko društvo (osnivanje, poslovanje, upravljanje, učešće u dobiti ili riziku i gubitku, forme prestanka članstva).
- Atributi i registracija poslovnih subjekata. Pravni mehanizam. Oblici pravnog prometa i zastupanja.

3) Obavezna literatura

Trifković M., Simić M., Poslovno pravo, Sarajevo, 1999.

Trifković M., Simić M., Sultanović A., Poslovno pravo, Sarajevo, 1997.

MATEMATSKE METODE ZA EKONOMSKE ANALIZE

Fond časova

Predavanja : **60**

Vježbe: **60**

1) Cilj izučavanja predmeta

Cilj izučavanja predmeta je da se studenti upoznaju sa primjenom matematičkih metoda u ekonomskoj analizi, kako onih klasičnih tako i metoda mrežnog planiranja, metoda linearnog programiranja i modela Input-Output analize.

2) Sadržaj predmeta

Primjeri funkcionalne zavisnosti u ekonomiji. Osnovne ekonomske funkcije. Primjena izvoda u ekonomskoj teoriji. Elastičnost funkcije i njeno izračunavanje. Elastičnost ukupnih proizvodnih troškova. Traženje funkcije graničnog i funkcije prosječnog prihoda. Diskriminacija cijena. Funkcija proizvodnje. Optimalna kombinacija utroška faktora proizvodnje. Funkcija korisnosti ili zadovoljstva. Granična korisnost. Troškovne krive. Programiranje zaliha. Mrežno planiranje. Osnovni pojmovi. Analiza vremena i analiza troškova u mrežnom planiranju. Uslovna optimizacija. Metod supstitucije i Lagrangeov metod multiplikatora. Ekonomska interpretacija Lagrangeovog multiplikatora. Primjena uslovnog ekstrema u ekonomiji. Linearno programiranje. Simpleks metoda. Dualitet. Dualni program. Analiza aktivnosti: mikronivo i makronivo.

3) Obavezna literatura

Andrijić S., Matematičke metode programiranja u organizacijama udruženog rada, Svjetlost, Sarajevo, 1982.

Drljević H., Zbirka zadataka iz predmeta Matematske metode u ekonomskoj analizi, Ekonomski fakultet (Univerzitet "Džemal Bijedić"), Mostar, 1999.

ENGLISKI JEZIK ZA EKONOMISTE II

Fond časova

Predavanja: **45**

Vježbe: **45**

1) Cilj izučavanja predmeta

Izučavanjem predmeta studenti treba da: a) utvrde i prošire stečena znanja iz jezika; b) usavrše pismeno i usmeno izražavanje na engleskom jeziku, s posebnim akcentom na jezik struke; c) upoznaju termine iz poslovne korespondencije na engleskom jeziku; d) budu osposobljeni za samostalno služenje stručnom literaturom na engleskom jeziku.

2) Sadržaj predmeta

- Choice and Scarcity
- The Question of Allocation
- Economic Power
- Economic Systems
- Factors of Production
- Methods of Production
- Production Facilities
- Sole Proprietorship/ Partnership
- Corporate Business
- Large - Scale Enterprises
- Small and Medium Enterprises
- Types of markets
- Monopoly
- Stock exchange
- Banking
- International Finance
- Business correspondence

3) Obavezna literatura

Hermann F., Econotext: A Collection of Introductory Economic Texts, R. Oldenbourg Verlag. Gmbtl, Munchen, 1996.

NJEMAČKI JEZIK ZA EKONOMISTE II

Fond časova

Predavanja: **45**

Vježbe: **45**

1) Cilj izučavanja predmeta

Izučavanjem predmeta studenti treba da: a) utvrde i prošire stečena znanja iz jezika; b) usavrše pismeno i usmeno izražavanje na njemačkom jeziku, s posebnim akcentom na jezik struke; c) upoznaju termine iz poslovne korespondencije na njemačkom jeziku; d) budu osposobljeni za samostalno služenje stručnom literaturom na njemačkom jeziku.

2) Sadržaj predmeta

- Statistik. Das kaufmannische Rechnungswesen. Die elektronische Datenverarbeitung.
- Produktivität, Rentabilität und Wirtschaftlichkeit. Das Sozialprodukt und seine Verteilung. Die Zahlungsbilanz.
- Das Bankwesen. Geschäfte der Banken. Das Kreditgeschäft – Die Kreditarten. Diskontkredit. Der Trick mit def Aufwertung. Inflation.
- Zahlungsarten. Der Scheck. Das Akkreditiv. Der Wechsel. Unterhaltung über den Wechsel. Moderne Instrumente des Zahlungsverkehrs.
- Die Bedeutung des Handels. Bedarfsermittlung. Marktforschung, Absatz und Werbung. Public Relations. Der Außenhandel. Der Importhandel. Der Exporthandel.
- Handelsvertreter. Muster eines Alleinvertretungsvertrages. Der Zoll. Die Börse.
- Internationale Arbeitsteilung. Der Internationale Währungsfonds (IWF). Die Weltbank. GATT. Die Struktur des internationalen Handels. Die Welt zwischen Hunger und Überfluss. Soll sich die BRD an der Entwicklungshilfe beteiligen. Europäische Gemeinschaft (EG).

3) Obavezna literatura

Jahović R., Njemački jezik za ekonomiste II, Svjetlost, Sarajevo, 1992.

FRANCUSKI JEZIK ZA EKONOMISTE II

Fond časova

Predavanja: **45**

Vježbe: **45**

1) Cilj izučavanja predmeta

Izučavanjem predmeta studenti treba da: a) utvrde i prošire stečena znanja iz jezika; b) usavrše pismeno i usmeno izražavanje na francuskom jeziku, s posebnim akcentom na jezik struke; c) upoznaju termine iz poslovne korespondencije na francuskom jeziku; d) budu osposobljeni za samostalno služenje stručnom literaturom na francuskom jeziku.

2) Sadržaj predmeta

- Le français commercial ; les lettres commerciales
- La correspondance relative aux échanges commerciaux internationaux
- Les offres et les commandes
- Le transport des marchandises et la documentation concernant le transport
- Les assurances
- Les P . et T.
- La publicité
- Douanes
- La correspondance bancaire
- Le commerce extérieur
- La bourse
- Les impots et les contracts

3) Obavezna literatura

Corado L., Macagno M., Faire des affaires en français , Hachette, Paris, 1997.

Claude le Goff, Le français des affaires, Hatier International, Paris, 1985.

POSLOVNA POLITIKA

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **30**

1) Cilj izučavanja predmeta

Izučavanjem predmeta studenti trebaju ovladati pojmovima i metodama: a) poslovne vizije; b) poslovne strategije; c) poslovne dinamike i d) poslovne politike

2) Sadržaj predmeta

- Priroda poslovne politike
- Stvaranje poslovne politike
- Tradicionalne poslovne metode i saznanja
- Nužnost promjene vladajućih poslovnih paradigmi
- Vladajuće pretpostavke o poslovnoj dinamici - sistemi stabilne ravnoteže
- Sistemi stabilne ravnoteže i realni poslovni život
- Sistemi sa složenim povratnim vezama
- Nepredvidivost i samonastajuće poslovne strategije
- Poslovne strategije u perspektivi
- Odnos poslovne strategije i organizacije
- Implementacija poslovne strategije
- Strategijska kontrola

3) Obavezna literatura

Stacey R., Strateški menadžment i organizacijska dinamika, MATE, Zagreb, 1993.

Domazet, A., Strateški menadžment - izabrani tekstovi, Ekonomski fakultet, Sarajevo, 1996.

FINANSIJSKA TRŽIŠTA

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **60**

1) Cilj izučavanja predmeta

Izučavanjem predmeta studenti trebaju da se osposobe za razumijevanje sljedećih tematskih područja: a) makrofinansijska struktura i finansijska tržišta; b) osnovni koncepti tržišta novca; c) devizno tržište; d) kretanja na tržištu novca; e) osnovni koncepti tržišta kapitala; f) berze efekata; g) kretanja na tržištu kapitala.

2) Sadržaj predmeta

- Makrofinansijska struktura i finansijska tržišta (makrofinansijska struktura i novčana akumulacija; finansijska tržišta vs. finansijske institucije; tipologija finansijskih tržišta)
- Osnovni koncepti tržišta novca (pojam; organizacija; dnevni vs. terminski novac banaka; tehnologija međubankarskih kupoprodaja novca; primarna emisija hartija od vrijednosti tržišta novca; sekundarno tržište hartija od vrijednosti tržišta novca)
- Devizno tržište (osnovni koncepti; korespondentski i kontokorentni odnosi banaka kao osnov tržišta; međubankarski devizni depoziti; motivi, vrste i tehnologija kupoprodaje deviza; devizni rizici i njihovo pokrivanje)
- Kretanja na tržištu novca (uticaj mjera monetarne politike; faktor varijacija emisije hartija od vrijednosti privatnog izdanja; uticaj platnobilansne neravnoteže; ostali faktori tržišnih kretanja)
- Osnovni koncepti tržišta kapitala (pojam; organizacija; investitori kao tržišni učesnici; korisnici kapitala kao tržišni učesnici; posrednici na tržištu; uloga države na tržištu; pojam efekata; efekti sa fiksnim prihodom; efekti sa varijabilnim prihodom; mješoviti oblici efekata; tehnologija poslovanja na tržištu kapitala; poslovi emisije i plasmana efekata; trgovina efektima; poslovi depoa efekata)
- Berze efekata (pojam; organizacija; poslovanje; terminski poslovi; fjučers; opcije)
- Kretanja na tržištu kapitala (berzanske oscilacije; oscilacije kurseva obveznica; oscilacije kurseva akcija)

3) Obavezna literatura

Ristić Ž., Tržište novca, Beograd, 2000 (i 1990).

Ristić Ž., Tržište kapitala, Beograd, 2000 (i 1990).

MEĐUNARODNA EKONOMIJA

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **30**

1) Cilj izučavanja predmeta

Predmet treba da razjasni slijedeća tematska poglavlja: a) teorije međunarodne ekonomije; b) međunarodna trgovinska politika; c) platni bilans; d) međunarodne finansije; e) integracije svjetske privrede; f) međunarodna dužnička kriza.

2) Sadržaj predmeta

Teorije međunarodne ekonomije (merkantilizam, teorija apsolutnih prednosti, Rikardov model komparativnih prednosti, Heckscher - Ohlin - Samuelsonov model, standardni model međunarodne trgovine, teorija proizvodnog ciklusa, off-shore proizvodnja i mobilnost faktora, intraindustrijska trgovina, teorija konkurentnih prednosti). Međunarodna trgovinska politika (carine, necarinske barijere, kvote, izvozni podsticaji i porezi, politika u uslovima jednostrane monopolske moći, strateška trgovinska politika). Platni bilans (koncept platnog bilansa: platni, devizni i obračunski bilans, vrste transakcija koje se registruju u platnom bilansu, definicije neravnoteže platnog bilansa, teorije prilagođavanja platnog bilansa). Međunarodne finansije (međunarodno kretanje kapitala - portfolio i direktne strane investicije, međunarodno tržište kapitala, međunarodni monetarni sistem, međunarodne finansijske organizacije). Integracija svjetske privrede (dinamika i struktura međunarodne razmjene, međunarodna razmjena usluga, međunarodni transfer tehnologije, transnacionalne kompanije u svjetskoj trgovini, institucionalizacija međunarodnih ekonomskih odnosa, svjetska trgovinska organizacija). Međunarodna dužnička kriza (međunarodni dugovi, investicije i otplata dugova, održiv dugovni racio, racio servisiranja duga i kamate, finansiranje duga, ekonomski šokovi i međunarodni dug, recikliranje petrodolara, strategija smanjenja duga, Baker-ov plan, dugovi i Brady plan, međunarodna korporacija za diskont dugova, otkup duga, konverzija duga u akcije, uloga IMF u dužničkoj krizi, operacije komercijalnih banaka u dužničkoj krizi, reprogramiranje zvaničnog duga, HIPC inicijativa, napuljski uslovi Pariškog kluba).

3) Obavezna literatura

Pelević B., Kovać O., Međunarodni ekonomski odnosi, Ekonomski fakultet, Beograd, 2000.

Kovačević R., Međunarodna ekonomija, Institut za spoljnu trgovinu, Beograd, 1999.

ANALIZA POSLOVANJA PREDUZEĆA

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **60**

1) Cilj izučavanja predmeta

Upoznavanje se metodologijom analize poslovanja - teorijske osnove i aplikacije

2) Sadržaj predmeta

Uvodna razmatranja analitičkog ispitivanja (Analiza revizije i kontrole; Ciljevi i zadaci analitičkog ispitivanja; Preduslovi analitičkog ispitivanja). Pojavni oblici i vrste analize (Analiza bilansa, analiza vrijednosti i kompleksna analiza poslovanja kao pojavni oblici analize; Eksterna i interna analiza, statička i dinamička analiza, kvantitativna i kvalitativna analiza i analiza prema raznim ciljevima). Pretpostavke za analizu. Metode analize - osnovne i specijalne. Faktori smetnji u komparativnoj analizi. Modeli organizovanja i tehnika analitičke službe u preduzeću (Oblici organizovanja; Tehnike organizovanja). Analiza finansijskih izvještaja (Analiza bilansa stanja; Analiza bilansa uspjeha; Analiza izvještaja o gotovinskim tokovima). Teorije bilansa. Analiza finansiranja, likvidnosti i solventnosti. Analiza stalnih sredstava (Osnovni zadaci analize stalnih sredstava; Analiza strukture ukupnih sredstava sa posebnim osvrtom na analizu strukture stalnih sredstava; Analiza korištenja stalnih sredstava; Analiza statike i dinamike stalnih sredstava). Analiza obrtnih sredstava (Osnovni zadaci analize obrtnih sredstava; Analiza strukture obrtnih sredstava; Analiza statike obrtnih sredstava; Analiza dinamike obrtnih sredstava). Analiza radne snage (Osnovni zadaci analize radne snage; Analiza statike radne snage; Analiza dinamike radne snage). Analiza produktivnosti (Mjerenje produktivnosti; Pokazatelji produktivnosti; Faktori uticaja na produktivnost). Analiza ekonomičnosti (Metode analize ekonomičnosti; Mjerenje ekonomičnosti; Pokazatelji ekonomičnosti; Rashodi i prihodi kao osnov analize ekonomičnosti). Analiza rentabilnosti (Mjerenje rentabilnosti; Pokazatelji rentabilnosti).

3) Obavezna literatura

Krajčević F., Analiza poslovanja poduzeća, Informator, Zagreb, 1976.

Popić I., Teorije bilansa - separat, Ekonomski fakultet (Univerzitet "Džemal Bijedić"), Mosta, 1999.

Popić I., Zbirka zadataka iz analize poslovanja preduzeća, Ekonomski fakultet (Univerzitet "Džemal Bijedić"), Mostar, 1991.

MENADŽMENT

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **30**

1) Cilj izučavanja predmeta

Cilj izučavanja predmeta je da se studenti upoznaju sa osnovnim karakteristikama menadžmenta kao izraza mikroekonomske racionalnosti u tržišnoj privrednoj strukturi.

2) Sadržaj predmeta

Menadžment: teorija, nauka i praksa. Pojam, priroda i svrha menadžmenta. Sistemski koncept menadžmenta. Menadžment: nauka ili vještina. Funkcije menadžmenta. Razvoj teorije menadžmenta. Pristup razvoju menadžmenta. Menadžment i društvo: vanjsko okruženje, odgoj i etika. Novi doprinosi misli o menadžmentu. Funkcija menadžera. Osnove svjetskog menadžmenta. Planiranje. Organiziranje. Kadrovanje. Rukovođenje. Kontrolisanje.

3) Obavezna literatura

Weihrih H., Koontz H., Menadžment, Zagreb, MATE, 1994.

Buble M., Management, Ekonomski fakultet, Split, 1994.

ISTRAŽIVANJE TRŽIŠTA

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **30**

1) Cilj izučavanja predmeta

Cilj izučavanja predmeta je da se studenti upoznaju sa istraživanjem tržišta u funkciji što efikasnijeg poslovanja, odnosno planiranja i razvoja proizvoda, prodaje i distribucije, formiranja cijena i promocije, kako na domaćem tako i inostranom tržištu fokusirajući se na sljedeće tematske oblasti: a) uvod u istraživanje tržišta, b) izvori prikupljanje podataka, c) organizovanje aktivnosti istraživanja tržišta, d) specifičnosti istraživanja inostranog tržišta.

2) Sadržaj predmeta

- Definicija istraživanja tržišta (izviđajno i deskriptivno istraživanje, kauzalno istraživanje, proces istraživanja tržišta, mjerenje uspješnosti ekonomske propagande, istraživački projekti)
- Primarni izvori, sekundarni izvori, primjena uzorka u prikupljanju podataka, metode prikupljanja primarnih podataka, organizovanje prikupljanja primarnih podataka, obrada i analiza prikupljenih podataka i izvještaj o obavljenom istraživanju tržišta
- Opšti pristup organizovanju aktivnosti istraživanja tržišta, marketing informacioni sistemi, predviđanje prodaje kao specifičnog područja istraživanja tržišta
- Specifičnosti u značaju pojedinih faza u procesu istraživanja, neophodnost korištenja specifičnih izvora sekundarnih podataka (publikacije zvaničnih državnih i međunarodnih institucija, pojedinačna istraživanja i stručni časopisi), teškoće u ocjeni pouzdanosti informacija sa inostranih tržišta.

3) Obavezna literatura

Tihi B., Istraživanje tržišta organizacije udruženog rada, Savremena administracija, Beograd, 1981.

Marušić M., Istraživanje tržišta, Informator, Zagreb, 1989.

ANALIZA INVESTICIONIH PROJEKATA

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **30**

1) Cilj izučavanja predmeta

Predmet ima za cilj da pruži osnovna znanja iz oblasti investicionog projektovanja, kao i analize, ocjene i vrednovanje investicionih projekata.

2) Sadržaj predmeta

Uvod. Ekonomski rast, razvoj i investicije. Karakteristike rasta i razvoja. Teorijska pitanja definisanja pojma investicija. Klasifikacija investicija u ekonomskoj literaturi. Konceptija planiranja investicionog projekta. Fizički aspekti pripreme investicionog projekta. Analiza tržišta. Tehničko - tehnološki aspekti. Analiza lokacije i zaštite životne okoline. Analiza organizacije. Finansijski aspekti planiranja investicionih projekata. Principi revalorizacije u obračunavanju kreditnih obaveza. Ocjenjivanje efikasnosti investicionog projekta. Novčani tokovi investicionog projekta. Metode za ocjenu efikasnosti investicionog projekta. Metode koje se zasnivaju na minimalnim vrijednostima. Metode povrata investicija. Metod stope rentabilnosti. Metode koje se zasnivaju na diskontovanju vrijednosti. Neto-sadašnja vrijednost investicionog projekta. Metod interne stope rentabilnosti. Metod anuiteta. Metod stvarne stope rentabilnosti. Tržišna ocjena efikasnosti i koeficijenta obrta. Društveno - ekonomska ocjena efikasnosti. Rizik i neizvjesnost u planiranju investicionih projekata. Osnovni investicioni uzroci rizika i neizvjesnosti. Praktični primjeri metodologije i modela izrade studija (opšti model, model Svjetske banke, model USAID). Praktični primjeri metoda i kriterija vrednovanja investicionih projekata (statički pristup, dinamički pristup).

3) Obavezna literatura

Nušinović M., Planiranje investicionih projekata u funkciji optimizacije društveno-ekonomskog razvoja, Ekonomski Institut, Zagreb, 1989.

POSLOVNE FINANSIJE

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **30**

1) Cilj izučavanja predmeta

Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa sljedećim tematskim područjima: a) finansijska funkcija preduzeća; b) finansijska politika i pravila finansiranja; c) izvori finansiranja preduzeća; d) investiranje sredstava; e) finansijsko planiranje; f) upravljanje dugoročnim ulaganjima i izvorima sredstava; g) upravljanje kratkoročnim ulaganjima i izvorima sredstava; h) sanacija preduzeća.

2) Sadržaj predmeta

- Finansijska funkcija preduzeća (pojam i poslovi finansijske funkcije; odnos finansijske funkcije i drugih funkcija; organizacija finansijske funkcije)
- Finansijska politika i pravila finansiranja (cilj i principi finansijske politike; vertikalna pravila finansiranja; horizontalna pravila finansiranja; likvidnost i politika likvidnosti)
- Izvori finansiranja preduzeća (tipologija izvora; samofinansiranje; finansiranje iz uloga trećih lica; krediti kao izvor finansiranja; hartije od vrijednosti i ostali instrumenti tržišta novca; dugoročne obveznice; akcije; ostale dugoročne hartije od vrijednosti, te specifični izvori: spontani; faktoring; forfering; lizing; franšizing)
- Investiranje sredstava (principi investiranja sredstava; metode vrednovanja investicionih projekata; rizici investiranja; upravljačke opcije pri investiranju)
- Finansijsko planiranje (koncept finansijskog planiranja preduzeća; planski bilans stanja i uspjeha; poslovni i finansijski rizik i poslovni i finansijski leveridž; plan novčanih tokova; plan dugoročnih ulaganja)
- Upravljanje dugoročnim ulaganjima i izvorima sredstava (upravljanje: osnovnim sredstvima; dugoročnim plasmanima; sopstvenim kapitalom, dugoročno pozajmljenim kapitalom i dugoročnim rezervisanjima)
- Upravljanje kratkoročnim ulaganjima i izvorima sredstava (upravljanje: zalihama; kratkoročnim finansijskim plasmanima; kratkoročnim potraživanjima po osnovu komercijalnih odnosa; kratkoročnim finansijskim obavezama; obavezama iz komercijalnih odnosa; gotovinom; raspodjelom neto-dobitka)
- Sanacija preduzeća (koncept sanacije; analiza ostvarenja finansijskog rezultata nesolventnog preduzeća; analiza finansijskog položaja nesolventnog preduzeća; prijedlog sanacije; mjere za uspješno poslovanje preduzeća poslije sanacije)

3) Obavezna literatura

Njuhović Z., Poslovne finansije, Revicon, Sarajevo, 1999.

FINANSIJSKO RAČUNOVODSTVO

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **30**

1) Cilj izučavanja predmeta

Nakon izučavanja predmeta "Osnovi računovodstva" u okviru koga studenti treba da ovladaju metodologijom i osnovnim principima računovodstva, te "Primjenjenog računovodstva", gdje se studenti upućuju na primjenu kontnog plana i ovladavanje računovodstvenim kategorijama i transakcijama u oblasti proizvodnje i prometa, finansijsko računovodstvo upotrebljava stečena znanja tretirajući problematiku računovodstva banaka i drugih finansijskih organizacija, kao i računovodstvo budžetskih institucija.

2) Sadržaj predmeta

- Finansijski izvještaji (bilans stanja, bilans uspjeha, izvještaj o gotovinskim tokovima, promjene u kapitalu, zabilješke uz finansijske izvještaje)
- Bankarski krediti i uslovi kreditiranja
- Otvaranje akreditiva, izdavanje garancija i osiguranje poslovanja
- Računovodstvene politike banke
- Računovodstvena načela i računovodstveni standardi, Zakon o računovodstvu, Pravilnik o računovodstvu
- Kontni plan za banke i druge finansijske institucije
- Upisani a neplaćeni kapital i nefinansijska aktiva - struktura i evidencija
- Kratkoročni krediti i dospjela potraživanja
- Ostala kratkoročna aktiva
- Dugoročni krediti i ostala dugoročna finansijska aktiva
- Kratkoročni depoziti, krediti, dospjele obaveze i ostala kratkoročna pasiva
- Dugoročni depoziti, krediti i ostala dugoročna pasiva
- Kapital, rezerve i emisija
- Prihodi, rashodi i finansijski rezultat banke
- Vanbilansna evidencija bankarskog poslovanja
- Računovodstvo specifičnih poslova u DPZ, DPO i DO
- Budžet (Pojam, vrste i karakteristike)
- Kontni plan za budžet i budžetske korisnike
- Evidencija poslovnih događaja specifičnih za korisnike budžeta

3) Obavezna literatura

Grupa autora, Računovodstvo banaka, Revicon, Sarajevo, 1999.

Računovodstveni standard FBiH broj 30.

BANKARSTVO

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **30**

1) Cilj izučavanja predmeta

Predmet treba da upozna studente sa sljedećim tematskim područjima: a) bankarska struktura i okruženje; b) bankarski bilansi i agregati; c) bankarski depoziti; d) nedepozitni resursi banaka; e) bankarski krediti; f) bankarska likvidnost; g) investicioni plasmani banaka; h) savremeni trendovi u bankarstvu.

2) Sadržaj predmeta

- Bankarska struktura i okruženje (makrofinansijska struktura i novčana akumulacija; finansijska tržišta vs. institucije; tipologija banaka i nebankarskih finansijskih institucija; regulacija bankarskog sektora)
- Bankarski bilansi i agregati (koncept i vrste bankarskih bilansa; tipologija bankarskih agregata; analiza bankarskih bilansa)
- Bankarski depoziti (depozitni potencijal; opšte karakteristike i determinante obima transakcionih depozita; opšte karakteristike i determinante obima štednih i oročenih depozita)
- Nedepozitni resursi banaka (osnovni koncepti nedepozitnih izvora; depozitni certifikati; međubankarski krediti; ostali kratkoročni nedepozitni izvori; dugoročne obveznice; primarni kapital)
- Bankarski krediti (opšte karakteristike kreditnih plasmana; kreditna politika banke; kratkoročni i dugoročni krediti privredi; krediti stanovništvu; kreditna analiza preduzeća i domaćinstava; determinacija cjenovnih uslova zajma; determinacija cjenovnih uslova komitentskog odnosa)
- Bankarska likvidnost (osnovni koncepti bankarske likvidne aktive; politika likvidnosti banke)
- Investicioni plasmani banaka (opšte karakteristike bankarskih investicionih plasmana; determinante investicionih prinosa; bankarska investiciona politika)
- Savremeni trendovi u bankarstvu (vanbilansne transakcije banaka; "wholesale" bankarstvo; međunarodno bankarstvo; elektronsko bankarstvo)

3) Obavezna literatura

Zaklan D., Bankarstvo u tržišnom makrosistemu, Ekonomski fakultet (Univerzitet "Džemal Bijedić"), Mostar, 2000

KONTROLA I REVIZIJA POSLOVANJA

Fond časova
Predavanja: **60**
Vježbe: **30**

Cilj izučavanja predmeta

Upoznavanje sa metodologijom, principima i nadležnostima kontrole (eksterne i interne) i revizije poslovanja, posebno sa kontrolom i revizijom finansijskih izvještaja

2) Sadržaj predmeta

- Pojam finansijske kontrole i osnovni zakoni kojima je ona regulisana
- Institucije nadležne za provođenje kontrolne funkcije
- Interna i eksterna kontrola - karakteristike i nadležnosti
- Revizija - pojam, vrste, uloga i sadržaj
- Razlika između kontrolne i revizorske funkcije
- Vrste revizije i vrste revizora
- Revizorski standardi
- Osnovna načela revizije, značajnost, revizijski rizik i dokazi
- Revizijski ciljevi i revizorski postupci
- Vrste revizorskih dokaza
- Planiranje revizije
- Poimanje značaja i uloge interne kontrole
- Uticaj kompjuterske tehnike na kontrolnu i revizorsku funkciju
- Revizorska metoda uzorka (testovi kontrole i testovi sadržaja konta)
- Revizija elemenata finansijskih izvještaja i povezanih računa
- Revizorski izvještaji - aspekti izvještaja i metodologija izvještavanja
- Revizija promjena računovodstvenih politika
- Kodeks etičkih normi ponašanja za profesionalne računovođe i revizore

3) Obavezna literatura

Messier W., Revizija, Faber i Zgombić, Zagreb, 1998.
Revizorski standardi FBiH, Zavod za računovodstvo i reviziju FBiH, Sarajevo, 1998.

METODE PROGRAMIRANJA

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **30**

1) Cilj izučavanja predmeta

Izučavanjem ovog predmeta studenti treba da ovladaju osnovnim principima i metodama programiranja u funkciji izrade aplikativnih programa neophodnih za korištenje baza podataka ili u drugim relevantnim područjima upotrebe.

2) Sadržaj predmeta

Viši programski jezici. Modeli poslovnih obrada. Dinamičke strukture podataka. Složeni algoritmi (generalizacija selekcije, iteracije s brojačima i selektorima, strukturni dijagrami, analiza složenosti algoritama i konkretnosti programa). Strukturno programiranje (temeljni teorem strukturiranosti programa, strukturirani program i metodika razvitka). Rad s datotekama (tipovi organizacije datoteka, pristup datotekama, obrada datoteka). Konstrukcija složenih programa (konstrukcija transakcijskih programa, razmjena podataka unutar programa, komuniciranje među programima). Rad s bazama podataka (konstrukcija programa pomoću CASE alata - 4GL, rad s relacijskim bazama podataka, SQL upitni jezik). Aplikacioni generatori (jezici četvrte generacije, automatska konstrukcija programa, viši programski jezici u aplikacijskim generatorima). Osnove evaluacije programa. Dokumentacija programa.

3) Obavezna literatura

Alagić S., Principi programiranja, Svjetlost, Sarajevo, 1976.

Dujmović J., Programski jezici i metode programiranja, Naučna knjiga, Beograd, 1990.

Tkalec S., Programski jezik COBOL, Informator, Zagreb, 1983.

ANALIZA INFORMACIONIH SISTEMA

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **30**

1) Cilj izučavanja predmeta

Cilj predmeta je pružanje znanja povezanih sa kompjuterizacijom preduzeća, odnosno onim u kojem postoji ili se za njega projektuje IS kako bi se efikasnim podešavanjem tog sistema osiguralo postizanje njegovih očekivanih (poslovnih) efekata.

2) Sadržaj predmeta

- Odnos poslovnog i informacionog sistema (IS)
- Osnovne karakteristike razvoja IS (standardizacija u informatici, kvalitet informacijskih rješenja, efikasnost IS)
- Organizacioni aspekti IS (mogući organizacioni oblici informacijske funkcije, odnos centralizacije i decentralizacije, projektovanje interne organizacije centra za informacioni sistem, uzroci potreba za inovacijama u organizaciji IS)
- IS preduzeća i njegovo okruženje (povezivanje IS preduzeća s drugim sistemima u neposrednom okruženju, zahtjevi evropskog i svjetskog okruženja, korištenje otvorenih informacionih servisa, stanje tržišta informacijsko-komunikacionih usluga u Evropi)
- Analiza IS (predmet, sadržaj, metode i tehnike analize; analiza potreba za informacijama; analiza odgovora na informacione potrebe; elaborat analize i dokumentovanje sistema)

3) Obavezna literatura

Tenić A., Kozić M., Analiza informacijskih sistema (knjiga u pripremi), Ekonomski fakultet, Mostar, 2001.

PROJEKTOVANJE INFORMACIONIH SISTEMA

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **30**

1) Cilj izučavanja predmeta

Cilj predmeta je pružanje znanja neophodnih za izgradnju djelotvornih IS kako u preduzećima, tako i drugim institucijama, odnosno takvih koji maksimalno doprinose iskorištavanju moći informatičke tehnologije u pravcu pospješivanja makro- i mikroekonomske efikasnosti.

2) Sadržaj predmeta

Osnovni koncepti projektovanja IS. Životni ciklus IS (linearni pristup, evolucijski pristup, metod prototipa). Dekompozicija sistema. Model sistema (dijagrami toka podataka, fizički i logički model sistema, opisivanje elemenata sistema, matrice toka podataka). Globalna struktura procesa. Detaljni opis procesa (dijagrami akcija, pseudokod i strukturni prirodni jezik). Stabla i tabele odlučivanja. Model objekti-veze-svojstva ili ER model (osnovni pojmovi, simboli i konstrukti ER jezika, proces izrade ER modela, utvrđivanje objekata, utvrđivanje veza, integriranje objekata, integriranje veza). Relacioni model podataka (osnovni pojmovi, relaciona algebra). Prevođenje modela ER na relacioni jezik. Normalizacija (funkcija zavisnosti; dekompozicija bez gubitka informacija; prva, druga i treća normalna forma; dekompozicija bez gubitka zavisnosti; Boyce/Coddova normalna forma; višeznačna zavisnost; četvrta normalna forma; zavisnost spajanja; peta normalna forma). Prikupljanje informacija (izvor, metode, proces). Metodologija rada (izbor metodologije, početak rada na projektu, analiza postojećeg sistema, projektovanje novog sistema, realizacija sistema). Dokumentovanje sistema. Vođenje i vrednovanje projekta.

3) Obavezna literatura

Tenić A., Kozić M., Projektovanje informacijskih sistema, (knjiga u pripremi), Ekonomski fakultet, Mostar. 1999.

BAZE PODATAKA

Fond časova

Predavanja: **60**

Vježbe: **30**

1) Cilj izučavanja predmeta

Cilj predmeta je da omogući studentima samostalno korištenje baza podataka, kako onih užeg korisničkog opsega, tako i onih sa masovnim korištenjem (putem INTERNET).

2) Sadržaj predmeta

- Modeli i jezici (relacioni model, predstavljanje entiteta relacijama, relacionalna algebra, relacioni upitni jezici, logičke zavisnosti, funkcionalne zavisnosti, višeznačne zavisnosti, hijerarhijski i mrežni model)
- Logičko projektovanje (normalne forme; prva, druga i treća normalna forma; Boyce-Coddova normalna forma; četvrta normalna forma; apstrakcija; nenormalizovani relacioni model; agregacija; generalizacija)
- Strukture i algoritmi (fizička reprezentacija logičkih skupova, sekvencijalna reprezentacija i sekvencijalni algoritmi, indeksirana reprezentacija, indeks-sekvencijalna reprezentacija, struktura indeksa, direktna reprezentacija, mrežna reprezentacija)
- Integritet podataka (transakcija i integritet, izvršenje skupa transakcija, protokoli zaključivanja, logički lokoti, fizički lokoti, restauracija konzistentnog stanja baze)
- Distribuirane baze podataka (arhitektura sistema baze podataka, distribuirano izvršenje i integritet, distribuirana obrada upita, distribuirano ažuriranje)

3) Obavezna literatura

Alagić S., Relacione baze podataka, Svjetlost, Sarajevo, 1985.

NASTAVNI PLAN
MAGISTARSKOG POSTDIPLOMSKOG
STUDIJA

smjer: Upravljanje finansijskim poslovima

Predmeti		P	V
I semestar			
1.	Principi finansija	30	
2.	Kvantitativne metode u finansijskoj analizi	30	15
3.	Međunarodne finansije	30	

II semestar			
1.	Berzansko poslovanje	30	
2.	Bankarski menadžment	30	15
3.	Upravljačko računovodstvo	30	15

III semestar			
1.	Analiza i revizija finansijskih izvještaja	30	15
2.	Finansijski menadžment	30	15
3.	Evaluacija investicionih projekata	30	15

**NASTAVNI PROGRAM
MAGISTARSKOG POSTDIPLOMSKOG
STUDIJA**

smjer: Upravljanje finansijskim poslovima

PRINCIPI FINANSIJA

Fond časova

Predavanja: **30**

Vježbe: **0**

1) Cilj izučavanja predmeta

Cilj izučavanja predmeta je upoznavanje studenata sa ulogom novca u privrednom životu, odnosno sa načinom funkcionisanja monetarne ekonomije gdje treba pobliže razjasniti područja: a) monetarni i kreditni agregati; b) tražnja novca; c) strateške monetarne teorije; d) inflacija i dezinflacija; e) koncepcije monetarne politike; f) instrumenti monetarne i kreditne politike.

2) Sadržaj predmeta

- a) Monetarni i kreditni agregati (novčana masa i likvidnost makrosistema; kreditni agregati i likvidnost makrosistema; formiranje novčane mase; primarni novac; kreditna multiplikacija)
- b) Tražnja novca (agregatna tražnja novca u razvijenim zemljama tržišne ekonomije; tražnja transakcionog novca sektora preduzeća; agregatna tražnja novca u zemljama u razvoju i tranziciji; brzina opticaja novca; finansijske inovacije)
- c) Strateške monetarne teorije (monetaristička teorija; kejnzijanska teorija; kompleksna monetarna teorija)
- d) Inflacija i dezinflacija (mehanizmi generiranja inflacije; mehanizmi inflacionog procesa; osnovne dezinflacione strategije)
- e) Koncepcije monetarne politike (anticiklična monetarna politika; politika konstantne stope monetarnog rasta; politika godišnjeg programiranja rasta monetarnih agregata; monetarna politika stabilizacije deviznog kursa; politika direktnog targetiranja inflacije)
- f) Instrumenti monetarne i kreditne politike (regulisanje deviznih rezervi banaka; operacije na otvorenom tržištu; krediti centralne banke poslovnim bankama; regulisanje plasmana banaka i kamata u razvijenim tržišnim ekonomijama; instrumenti kreditno-monetarne politike u zemljama u razvoju i tranziciji)

3) Obavezna literatura

Ćirović M., Monetarna ekonomija, European Centre for Peace and Development University for Peace, Beograd, 1987.

Zaklan D., Teorija i politika novca, Ekonomski fakultet (Univerzitet "Džemal Bijedić"), Mostar, 1998.

KVANTITATIVNE METODE U FINANSIJSKOJ ANALIZI

Fond časova

Predavanja: **30**

Vježbe: **15**

1) Cilj izučavanja predmeta

Cilj ovog kursa je da se učini korak u matematičkom pristupu ekonomskim problemima. Kritika, da je matematička izvedena teorija nerealistična, nije opravdana iako je ona po svojoj prirodi odvajanje od stvarnosti. Cilj je da bit problema možemo proučavati direktno, neovisno o mnogim zaprekama koje u stvarnosti postoje, pa je iskaz da "teoriji nedostaje realizam", samo općepoznata istina koja se ne može prihvatiti kao valjana kritika teorije.

2) Sadržaj predmeta

Statička analiza. Komparativnostatička analiza. Komparativna statika modela općenitih funkcija. Optimizacija: posebna vrsta ravnotežne analize. Komparativnostatički aspekti optimizacije. Dinamička analiza. Matematičko programiranje.

3) Obavezna literatura

Sydsaeter K., Hammond P., Mathematics for Economic Analysis, Prentice Hall Inc. A. Simon & Schuster Company, Englewood Cliffs, New Jersey, 1995.

Chiang C. A., Osnovne metode matematičke ekonomije (3. izdanje), MATE, Zagreb, 1994.

MEĐUNARODNE FINANSIJE

Fond časova

Predavanja: **30**

Vježbe: **0**

1) Cilj izučavanja predmeta

Cilj izučavanja predmeta je upoznavanje studenata sa ulogom monetarnih faktora u međunarodnoj privredi, odnosno sa osnovnim obilježjima međunarodnih finansija klasifikovanih u sljedeće tematske cjeline: a) struktura platnog bilansa; b) uravnotežavanje platnog bilansa; c) sistemi deviznih kurseva; d) teorije deviznih kurseva; e) devizno tržište i konvertibilnost; f) međunarodne finansijske institucije i tržišta; g) međunarodna likvidnost; h) regionalni finansijski aranžmani

2) Sadržaj predmeta

- a) Struktura platnog bilansa (varijante presijecanja platnog bilansa; vrste neravnoteže platnog bilansa)
- b) Uravnotežavanje platnog bilansa (finansiranje vs. uravnotežavanje; uloga finansijske politike u uravnotežavanju; administrativne metode uravnotežavanja; elasticitetni pristup; apsorpcioni pristup; monetarni pristup)
- c) Sistemi deviznih kurseva (bretonvudski fiksni kursevi; fleksibilni kursevi; opcije režima deviznog kursa; valutna uprava; konvencionalni fiksni kurs; klizni fiksni kurs)
- d) Teorije deviznih kurseva (platnobilansna teorija; teorija pariteta kupovnih snaga; teorija pariteta kamatnih stopa; monetarna i portfolio teorija)
- e) Devizno tržište i konvertibilnost (uslovi funkcionisanja; segmenti, subjekti i tehnologija poslovanja deviznog tržišta; spekulativni poslovi i pokrivanje kursnih rizika)
- f) Međunarodne finansijske institucije i tržišta (IMF, IBRD, eurobanke, eurohartije od vrijednosti, valutne krize)
- g) Međunarodna likvidnost (zlato; dolar; SDR; oblici međunarodnog kredita; problemi obima, strukture i regulisanja distribucije međunarodne likvidnosti)
- h) Regionalni monetarno- i razvojno-finansijski aranžmani (EMS, EMU, EBRD, EIB)

3) Obavezna literatura

Stojanov D., Međunarodne finansije u globalnoj ekonomiji, Ekonomski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2000.

Ćirović M., Devizni kursevi, Bridge Company, Beograd, 2000.

BERZANSKO POSLOVANJE

Fond časova

Predavanja: **30**

Vježbe: **0**

1) Cilj izučavanja predmeta

Usvojiti znanja o institucijama i instrumentima finansijskih tržišta, posebno tržišta kapitala. Berza je osnovni institucionalni oblik tržišta kapitala i polaznicima postdiplomskog studija treba prezentirati pretpostavke i tehnologiju njenog funkcionisanja.

2) Sadržaj predmeta

- Finansijska tržišta: tržište novca, devizno tržište i tržište kapitala.
- Institucije tržišta kapitala: regulator tržišta - Komisija za vrijednosne papire, registar vrijednosnih papira, depozitar, investitori, emitenti, profesionalni posrednici, berza, drugo uređeno javno tržište.
- Instrumenti tržišta kapitala - vrijednosni papiri, efekti: dionice, obveznice itd.
- Emisija vrijednosnih papira. Javna ponuda. Zatvorena prodaja.
- Formalne i materijalne pretpostavke osnivanja berze.
- Primarno i sekundarno tržište vrijednosnih papira.
- Institucionalni investitori na tržištu kapitala.
- Brokersko-dilerska društva.
- Berzanski poslovi: promptni i terminski.
- Elektronsko trgovanje na berzi.
- Izvještaji berze. Berzanski indeksi,
- Perspektive i organičenja razvoja berze. Razvoj tržišta vrijednosnih papira.

3) Obavezna literatura

Ristić Ž., Tržište kapitala, Naučna knjiga, Beograd, 2000.

Ristić Ž., Tržište novca, Naučna knjiga, Beograd, 2000.

BANKARSKI MENADŽMENT

Fond časova

Predavanja: **30**

Vježbe: **15**

1) Cilj izučavanja predmeta

Cilj izučavanja predmeta je upoznavanje studenata sa osnovnim karakteristikama bankarskog upravljanja svrstanim u sljedeće tematske domene: a) generalno upravljanje; b) upravljanje plasmanima; c) upravljanje finansijskim potencijalima; d) tehnološko i organizaciono upravljanje; e) supervizija i sanacija banaka

2) Sadržaj predmeta

- a) Generalno upravljanje (trendovi u bankarstvu; strateško planiranje; upravljanje aktivom i pasivom; profitabilnost banaka; likvidnost banaka)
- b) Upravljanje plasmanima (kreditna analiza; tehnologija kreditiranja; upravljanje vrijednosnim papirima; sekjuritizacija kredita; investicioni fondovi)
- c) Upravljanje finansijskim potencijalima (depozitni potencijal banaka; kapital banaka; cijena bankarskih resursa i zajmova; kamatni mehanizam i banke)
- d) Tehnološko i organizaciono upravljanje (elektronsko bankarstvo; organizaciona struktura banke; fuzije; akvizicije banaka)
- e) Supervizija i sanacija banaka (prudenciona supervizija; mehanizam sanacije banaka, sanacija banaka u tranzicijskim ekonomijama)

3) Obavezna literatura

Ćirović M., Bankarski menadžment, Ekonomski institut, Beograd, 1995.

Zaklan D., Bankarstvo u tržišnom makrosistemu, Ekonomski fakultet (Univerzitet "Džemal Bijedić"), Mostar, 2000.

UPRAVLJAČKO RAČUNOVODSTVO

Fond časova

Predavanja: **30**

Vježbe: **15**

1) Cilj izučavanja predmeta

Pošto su studenti postdiplomskog studija već ranije ovladali metodologijom računovodstva te gradivom iz primjenjenog i finansijskog računovodstva izučavanje upravljačkog računovodstva predstavlja logičan nastavak studija u cilju sveobuhvatnijeg ovladavanja materijom sa područja računovodstva u savremenim uslovima poslovanja. Osnovni cilj ove računovodstvene discipline je u pripremi informacija i pokazatelja koji će predstavljati osnov za donošenje menadžerskih odluka u poslovanju pravnog lica.

2) Sadržaj predmeta

- Klasifikacija računovodstva. Mjesto i uloga upravljačkog računovodstva i njegova povezanost sa finansijskim i troškovnim računovodstvom.
- Analiza i pokazatelji uspješnosti poslovanja zasnovani na finansijskim izvještajima. Horizontalna i vertikalna analiza bilansa stanja i bilansa uspjeha. Analiza odnosa pozicija bilansa stanja i bilansa uspjeha: analiza likvidnosti, solventnosti, rentabilnosti, obrta imovine, utvrđivanje ukupnog izraza uspješnosti i analiza izvještaja o gotovinskim tokovima.
- Odnos troškova i prihoda. Upravljanje troškovima i budžetiranje kao osnov upravljanja prihodima, troškovima, dobitkom i gotovinskim tokovima.
- Profitni centri odgovornosti.
- Donošenje poslovnih odluka na osnovu informacija upravljačkog računovodstva.

3) Obavezna literatura

Dizdarević S., Popić I., Menadžersko računovodstvo, Ekonomski fakultet, Mostar, 1999.

Belak V., Menadžersko računovodstvo, RriF, Zagreb, 1995.

ANALIZA I REVIZIJA FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Fond časova
Predavanja: 30
Vježbe: 15

1) Cilj izučavanja predmeta

Upoznavanje sa metodologijom, principima i djelokrugom analize i revizije finansijskih izvještaja.

1) Sadržaj predmeta

Uvod u analizu i reviziju i poslovanja. Analiza finansijskih izvještaja i komparativna analiza finansijskih izvještaja i njihovih djelova. Odnos analize i revizije i njihova međusobna podrška. Pregled revizije finansijskih izvještaja zasnovan na izvršenoj analizi poslovanja. Značajnost i revizijski rizik. Dokazni materijal, vrste dokaza i radna dokumentacija. Planiranje revizije i vrste revizijskih testova. Interna kontrola u reviziji finansijskih izvještaja. Učinci kompjuterske obrade podataka na revizijski rad. Revizijska metoda uzorka (pregled i primjena na testove kontrole). Revizijska metoda uzorka (primjena na dokazne testove salda). Revizija ciklusa prodaje. Revizija potraživanja od kupaca i povezanih računa. Revizija ciklusa nabave i povezanih računa. Revizija ciklusa zaliha i povezanih računa. Revizija izabраниh računa imovine: unapred plaćeni rashodi i nekretnine, postrojenja i oprema. Revizija dugoročnih obaveza, vlastitog kapitala i računa dobiti i gubitka. Revizija novca i ulaganja. Dovođenje revizije i formiranje zapisnika. Kodeks o profesionalnom ponašanju i standardi o kontroli kvalitete. Zakonska obaveza. Provjera informacija i druge računovodstvene usluge. Izvještaji o provedenoj reviziji i problematika obuhvaćena u specifičnim izvještajima (praktični primjeri formiranja revizorskog mišljenja).

2) Obavezna literatura

Messler W., Revizija - Priručnik za revizore i studente s rješenjima zadataka (2. dopunjeno izdanje), Svjetlost, Sarajevo, 2000.
Cermichael D., Willingham J., Pojmovi i metode revizije (5. izdanje), Svjetlost, Sarajevo, 2000.

FINANSIJSKI MENADŽMENT

Fond časova

Predavanja: 30

Vježbe: 15

1) Cilj izučavanja predmeta

Usvojiti znanja o upravljanju sredstvima privrednih i drugih subjekata. Analizirati odluke o investiranju, finansiranju i dividendi. Prezentirati mogućnosti i metode restrukturiranja i izloženosti riziku i neizvjesnosti.

2) Sadržaj predmeta

- Izvori i upotreba finansijskih sredstava. Projektovanje potrebnog obima finansijskih sredstava. Struktura sredstava
- Upravljanje obrtnim sredstvima u funkciji likvidnosti i razvoja privrednog subjekta: gotovinom, utrživim vrijednosnim papirima, zalihama
- Dugoročno finansiranje: emisija vrijednosti papira, funkcionisanje finansijskih tržišta, terminsko finansiranje. Investiranje sredstava: analiza investicionih projekata, metode ocjene efekta investiranja, informaciona osnova. Rizik i neizvjesnost investiranja
- Stvaranje vrijednosti kapitalnim investicijama; mjerenje traženih povrata, prosječni ponderisani povrat, uvođenje finansijske poluge
- Traženi povrat za privredne subjekte ili njihove dijelove prilikom stjecanja vlasništva
- Politika finansiranja i politika dividendi: teorija strukture kapitala, odlučivanje o strukturi kapitala, isplata dividendi, finansijsko signaliziranje, implikacije politike dividendi na poziciju firme na finansijskom tržištu.
- Restrukturiranje korporacija: spajanje (merger) i preuzimanje kontrole stjecanja (acquisition) putem novca i strateška stjecanja putem dionica, stvaranje novih firmi iz korporacija, diverzifikacija vlasništva nad trajnim kapitalom, kupovina vlasničkih prava uz korištenje finansijske poluge - LBO, privatizacija, rekapitalizacija uz korišćenje finansijske poluge. Finansijsko restrukturiranje banaka i njihova uloga u restrukturiranju privrede.
- Upravljanje međunarodnim finansiranjem - izloženost rizicima promjene kursa i/ili kamatne stope, druge izloženosti, zaštita od rizika.
- Finansijski pokazatelji - likvidnost, zaduženost, profitabilnost i dr. Predviđanje finansijskih pokazatelja. Konkurentska pozicija privrednog subjekta.
- Finansijski menadžment u uslovima inflacije. Analiza kamatnih stopa. Studije slučajeva iz prakse.

3) Obavezna literatura

Horne J., Finansijsko upravljanje i politika (prevod, 9. izdanje), MATE, Zagreb, 1993.

EVALUACIJA INVESTICIONIH PROJEKATA

Fond časova

Predavanja: **30**

Vježbe: **15**

1) Cilj izučavanja predmeta

Studentima postdiplomskog studija pružiti osnovna znanja o problemima investiranja, posebno o investicionim programima, koncepcijama planiranja i sastavnim dijelovima projekata, te o osnovnim metodama ocjenjivanja efikasnosti investicionih projekata.

2) Sadržaj predmeta

Uvod. Ekonomski rast i investicije. Definisanje i kategorizacija investicija. Koncepcije planiranja investicionih projekata. Fizički i finansijski aspekt pripreme investicionih projekata. Ocjenjivanje efikasnosti investicionih projekata. Osnovni problemi ocjenjivanja investicionih projekata. Metode za ocjenjivanje efikasnosti investicionih projekata. Metode zasnovane na računu nominalnih vrijednosti. Metoda povrata investicija. Metoda jednostavne stope rentabilnosti. Metode koje se zasnivaju na računu diskontovanih vrijednosti. Neto-sadašnja vrednost. Metoda interne stope rentabilnosti. Metoda anuiteta. Metoda stvarne stope rentabilnosti. Ocjena tržišne efikasnosti. Ekonomičnost i rentabilnost investicionih projekata. Maksimalna stopa zaduženja. Stvarna stopa rentabilnosti. Ocjena likvidnosti i koeficijenta obrta. Mjerenje pokazatelja aktuelnosti. Pokazatelj zaposlenosti. Rizik i neizvesnost u planiranju investicionih projekata. Primjena kamatne stope. Promjene na tržištu (kupovna moć). Korištenje kapaciteta i tehnološke promjene. Kadrovi - tržište radne snage. Lokacioni problemi. Problemi životne sredine. Zaključna razmatranja o ocjeni investicionih projekata. Mjesto i uloga investicionih projekata. Značaj ocjene za ukupnu efikasnost investicija i brži ekonomski razvoj.

3) Obavezna literatura

Nušinović M., Planiranje investicionih projekata u funkciji optimizacije društveno-ekonomskog razvoja, Ekonomski institut, Zagreb, 1989.

Bendeković J., Planiranje investicionih projekata (knjiga I-IV), Ekonomski institut, Zagreb, 1993.